

Анатолій ВДОВІЧЕН

д.е.н., професор,
професор кафедри менеджменту, міжнародної економіки та туризму
Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ

Валентина ЧИЧУН,

к.е.н., доцент,
доцент кафедри менеджменту, міжнародної економіки та туризму
Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ

Галина ПОЛЯНКО

асистент кафедри менеджменту, міжнародної економіки та туризму
Чернівецького торговельно-економічного інституту КНТЕУ

ІННОВАЦІЙНІ КОНЦЕПЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ В УМОВАХ СУЧАСНОГО ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА

Сучасний етап розвитку та реалізації принципу ринкових відносин ставить однією з умов ефективного управління організаціями використання сучасних концепцій менеджменту. Саме тому в нинішніх управлінських реаліях вагомими стають розуміння реалізації інновацій в управлінні та особливості їх провадження. Практичні аспекти управління організаціями в сучасних умовах наразі підтверджує той факт, що впровадження в управління інноваційних концепцій менеджменту відбувається насамперед на основі зміни управлінських підходів та адаптації інноваційних теорій до особливостей діяльності вітчизняних підприємств та організацій, вплив на які створює середовище та умови функціонування.

Однією із важливих складових використання інноваційних концепцій менеджменту є використання для вирішення управлінських завдань процесного підходу [3]. Кузнецова І.О. у своїх дослідженнях, які окреслюють інноваційні концепції менеджменту, бере за основу саме вищезгаданий підхід. Зокрема, на основі такого підходу позитивні результати в управлінні показує реалізація наступних концепцій, які націлені на аналіз та адаптацію процесів, що проходять на підприємстві для досягнення поставлених цілей.

Отже, рекомендується до впровадження концепція процесноорієнтованого управління, основна суть якої полягає у чіткій спрямованості існуючих бізнес процесів, що проходять в організаціях та на підприємствах і забезпечує результативне управління ними. Також варто визначити концепцію управління за цілями, яка дає можливість досягнення визначених цілей та поставлених відповідно до них завдань діяльності і здійснює значний мотиваційний вплив на менеджерів та працівників. Концепція контролінгу дає можливість досягнення позитивної динаміки показників економічної ефективності діяльності та

фактично здійснюється методом зіставлення планових та реальних результатів роботи підприємства. В свою чергу, управлінська концепція, що орієнтована на управління якістю, дає можливість забезпечувати належний рівень якості продукції чи/та послуг відповідно до сучасних вимог споживачів із дотриманням діючих нормативних документів, що визначають регламентують якісні характеристики торів та послуг.

Поряд із процесним підходом в сучасному менеджменті важливого значення набувають концепції, в основі яких лежить функціональна спеціалізація, завдяки якій забезпечуватиметься здійснення найнижчих витрат з-поміж можливих для виконання бізнес-процесів, або ж функціональний підхід. Можемо відзначити, що у практиці як вітчизняних, так і зарубіжних підприємств та організацій, за результатами досліджень Полянської А.С. [6], вагомими стають наступні концепції:

- 1) концепція реінжинірингу бізнеспроцесів;
- 2) концепція контролінгу;
- 3) концепція логістики;
- 4) концепція знань;
- 5) концепція ресурсів;
- 6) концепція управління фінансами.

Науковець також пропонує об'єднати зазначені вище концепції менеджменту підприємства у єдину інтеграційну концепцію менеджменту[6]. Беручи до уваги наведені концепції та можливості їх застосування на практиці, варто зазначити, що інтеграційна концепція менеджменту дозволить не тільки визначати перспективні шляхи підвищення ефективності діяльності підприємств, але і пристосовувати підприємства до впливу змін та умов невизначеності середовища функціонування [2].

Проаналізувавши досвід організації управління підприємствами та організаціями, які становили основу для проведених досліджень та виходячи із вищезазначеного констатуємо той факт, сучасні підприємства та організації в нинішніх специфічних умовах надають перевагу наступним такі концепціям менеджменту [5]:

- 1) концепція кайдзен-менеджменту, основна спрямованість якої полягає у безперервності реалізації процесу планування, контролювання та регулювання діяльності і бізнес-процесів, що проходять на підприємствах;
- 2) концепція тотального контролю за якістю продукції та послуг;
- 3) концепція бенчмаркінгу, в основу якої закладено встановлення, аналізування і впровадження технологічних, технічних та організаційних інструментів оптимізування бізнес-процесів на підприємствах, базуючись при цьому на досвіді підприємств конкурентів;

4) концепція LEAN технологій, яка націлена на: а) зниження та поступове усунення витрат, пов'язаних із недосконалою організованою виробничою діяльністю; б) удосконалення структури виробничих запасів підприємств; в) посилення взаємодії між підприємствами та їх партнерами; г) реагування в контексті виявлення змін у попиті на продукцію чи послуги підприємств; д) вивчення ланцюга формування доданої вартості.

Водночас Вайсман В.О., Колеснікова К.В. та Натальчишин В.В. слушно зауважують[1], що в сучасних умовах нового значення набуває впровадження концепції проектно-орієнтованого командного управління задля досягнення визначених цілей та мети діяльності підприємств та організацій. Дана концепція бере за основу комплексний командний менеджмент, центральною формотворчою ідеєю якого тотальний менеджменту якості. Відповідно до таких вихідних базових визначень, менеджмент на засадах проектно-орієнтованого командного управління має бути націлений на перехід до системи комплексного (загального) управління підприємствами та відходити від системи ієрархічного управління процесами. Такої ж позиції, як Вайсман В.О., Колеснікова К.В. та Натальчишин В.В. дотримується Черчата А.О. [8], проте відмінністю останнього підходу є твердження, що доцільно здійснювати комплексне застосування проектного менеджменту у взаємодії із процесним та функціональним підходами, що дасть можливість досягти більшої ефективності управлінських процесів.

Досвід сучасних українських підприємств і організацій виявив, що наразі ефективно застосовуються концепція управління ефективністю бізнесу та концепція збалансованої системи показників (індикаторів) [10], а також модель управління діяльністю, побудована на засадах тайм-менеджменту. Відповідно до досліджень Кулакової С.Ю. [4], тайм-менеджмент надає можливість не лише покращення реалізації таких функцій менеджменту, як планування, організування, контролювання та координування діяльності, а й виступає вирішальним чинником визначення пріоритетності завдань та ефективного розподілу робочого часу та повноважень менеджерів.

Концепція управління ризиками – один із важливих елементів сучасного інноваційного менеджменту. Відповідно до інформації, поданої Руденко М.В. [7], ризик-менеджмент складається з наступних частин:

1) компонента стратегічного управління, елементами якої є мета, цілі, завдання, процеси, ресурси, технології, комунікації, інформація, взаємовідносини і база знань тощо;

2) компонента впровадження управлінських рішень, елементами якої є термін, кваліфікованість управлінського персоналу, процес прийняття управлінських рішень відповідно до правових засад тощо;

3) компонента моніторингу і аналізу, елементами якої є здатність своєчасно реагувати на ризики, характер та вплив ризиків на діяльність тощо;

4) компонента покращення бізнес-процесів, елементами якої є миттєве реагування на зміни та невідповідності, внесення коригуючих дій, реорганізація, впровадження інновацій.

Також хотілося б зупинитися на концепції гнучкого менеджменту, яка в сучасних умовах розвитку технологій набуває нових ознак. Оскільки концепція гнучкого менеджменту належить до так званих персоналорієнтованих концепцій, ми можемо бачити чіткий зв'язок між управлінськими діями та якістю виготовленої продукції та/чи наданих послуг.

Поряд із ефективним застосуванням та реалізацією на вітчизняних підприємствах та організаціях тайм-менеджменту, ризик-менеджменту, гнучкого менеджменту, є ще один підхід до управління, в основі якого лежить процес формування та управління брендом продукції чи послуг, що виготовляються чи надаються підприємствами. Реалізація принципів бренд-менеджменту часто показує хороші результати щодо показників збуту продукції та/чи послуг, що, в свою чергу, дає можливість підвищення показників загальної ефективності діяльності підприємств та організацій. Поряд із цим, бренд-менеджмент дає можливість досягати мети підприємства або організації методами провадження ефективної цінової, збутової, товарної та комунікативної політик, у результаті чого досягаються як тактичні, так і стратегічні цілі діяльності, що передбачені метою їх функціонування [9].

Підсумовуючи усе вищеописане, варто відзначити, що особливості реалізації інноваційних концепцій менеджменту полягають в тому, що надають тим підприємствам та організаціям, які їх застосовують певний перелік переваг, зокрема дозволяє визначати бізнес-процеси і забезпечувати результативне управління ними; досягати поставлених у процесі управління цілей діяльності та забезпечувати належний рівень якості продукції та послуг, які виготовляються чи надаються підприємствами та організаціями; оцінювати результативність та ефективність діяльності за спеціальними показниками; покращити процеси планування, організування, контролювання та координування діяльності; результативно управляти ризиками діяльності підприємств та підвищити збут продукції та/чи послуг, що позитивно позначається на результатах діяльності підприємств.

Список використаних джерел:

1. Вайсман В.О., К.В. Колеснікова, В.В. Натальчишин. Сучасна концепція проектно-орієнтованого командного управління. *Сучасні технології в машинобудуванні*. 2013. Вип. 8. С. 246 – 253.

2. Вдовічен А.А., Чичун В.А., Полянко Г.О. Сучасні концепції менеджменту та їх застосування на підприємствах. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020 р. № 19-20 2020, С. 29 – 34.

3. Кузнецова І.О. Парадигма процесного підходу в менеджменті: сутність та протиріччя. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2011. № 2, Т. 2. С. 64 – 68.

4. Кулакова С.Ю. Впровадження європейської практики тайм-менеджменту на підприємствах України. *Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка"*. 2016. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2016_1_18 (дата звернення 15.05.2021).

5. Лазоренко Т.В., Голуб М.О. Економічні аспекти застосування сучасних концепцій менеджменту на вітчизняних підприємствах. *Економіка та управління підприємствами*. 2019. Вип. 1 (18). С. 139 – 143.

6. Полянська А.С. Роль сучасних концепцій менеджменту у розвитку нафтогазового комплексу України. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу*. 2007. № 2 (16). С. 131 – 136.

7. Руденко М.В. Формування концепції ризик-менеджменту аграрних підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2017. Вип. 26. Ч. 1. С. 171 – 174.

8. Черчата А.О. Проектний менеджмент на підприємстві: застосування в контексті взаємодії з функціональним та процесним підходами. *Науковий вісник Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу*. Серія: Економіка та управління в нафтовій і газовій промисловості. 2019. № 1. С. 172 – 179. DOI: 10.31471/2409-0948-2019-1(19)-172-179.

9. Шматько Н.М., Пантелєєв М.С., Кармінська-Белоброва М.В., Мирошник Т.О. Бренд-менеджмент в стратегічному управлінні підприємством. *Вісник Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" (економічні науки)*. 2020. № 1. С. 110 – 115. DOI: 10.20998/2516-4461.2020.1.110.

10. Янковець Т.М., Лазарева М.О. Сучасні концепції менеджменту: закордонний досвід. Інформаційно-аналітичне забезпечення ефективності діяльності підприємств у контексті економічної безпеки в умовах інтеграції з ЄС: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 27 травня 2016 р., м. Київ. К.: КНУТД, 2016. С. 205 – 207.